

նասանց լուսահողի Գրիգոր Աղայի Բ կոյս դատերքն՝ որք ընդ մեզ էին, խնամօր Տիտոն ազատուեցան. այս դատերաց էլսպօրքն և ազգ կանանցն ևս բոթն տուեալ էր այն երեցու աղէն. վասն որոյ ոչ կարծէին զմեզ գոլ կենդանի. այժմ՝ լուան զազատիլն մեր, և մանաւանդ անճառահրաշ պանչելեօրն Աստուծոյ և սրբալոյս մեռսնի գտանենն՝ իրաւի մեծ ցնծութիւն և ուրախութիւն եղև ազգիս մերոյ, որք կան այժմ բնակեալք յերկիրս Հնդկաց. նաև մեծ պարծանք և պայծառութիւն սրբոյ հաւատոյս Հայաստանեայցս եկեղեցւոյ. Արքայրև մեծ արար Տէր ողորմութիւնս առ ազգըս մեր. զի այսմ գառն ժամանակիս Աստուծոյ ամենաքաղցր գլխութիւնքն և նոր փրկարար պանչելքն երևեցան յայտնեալ ՚ի մէջ Հայոց ազգիս մերոյ. Բայց զայս ևս յայտ առնեմ՝ վասն անպատմելի ցնծութեան և ուրախութեան սրտիս և հոգոյս, զի աստուածադործ սուրբ մեռսնն, այս էր մեծի սրբազանի տէրութենէ նախկին և անդրանիկ շնորհաբախտութեանն օրհնեալ պտուղն, որ ՚ի ժամ օրհնութեան կարգն կատարելոյ՝ ՚ի նոյն ժամու ներկայացեալ ահա նստես էի ՚ի սուրբ Աթոռք ցանկալի, ՚ի մէջ մեծի հանգիսի բազմութեանց. վասն որոյ բիւր գոհութիւն և փառք բարերարին Աստուծոյ, որ այնպիսի հրաշապատում՝ պանչելեօք սրբոյ մեռսնին՝ ազատեցաք ՚ի ծովու և ՚ի գաղտնաց. Բայց մնացեալ ընկերաց ՚ի մէջ

անտառին Գ թուրք և Ե Ֆռանկ չոր զաղանք տարան, և մէկ Ֆռանկ ևս մեռաւ անտառն. իսկ այլ մնացեալքս թե մարդկանցս ինն անձինք ազատեցաք վերջապէս՝ թէ մեք թէ այլազգիքն. Դարձեալ սուրբ մեռսնն՝ զոր գտաք, ընդ մեզ եղեալ թուրքերն և Ֆռանկք ևս տեսին և վկայ եղէն մինչև ցայսօր. այլ մեզ չէ փոյթ վասն նոցին վկայութեան. Բր և վերջապէս զայս ամենայն բանս և պատմութիւնս՝ առաջի ամենամեծին Աստուծոյ ճշմարտութեամբ գրեցի, և ծանուցի սրբազանի Տեառնդ իմոյ. և բազում բանս զանց արարեալ ՚ի բաց լիռդ՝ վասն երկարութեանն, զի մի ձանձրութիւն երևեցի տէրութեանդ. և այլոց ընթերցողաց և ունկնդրողաց. վասն զի տեղոյս բարեպաշտօնք ոմանք անձինք՝ բազում անգամ խնդրեցին ՚ի մէջ՝ զի զամենայն զանցան մեր որպէս զպատմութիւն գրել, և տալ իւրեանց՝ իբր զնորալուր բանս. այլ մեք ոչ յանձն առաք վասն ձանձրութեան. այլ այժմ հարկն ստիպեաց, զոր պարտ էր զամենայն անցան մեր և զօրայիտութիւնն գրով ծանուցանել զերապիտ Տեառնդ իմոյ. Գրեցաւ ՌՄԺԲ, ձեռամբ իմով, ՚ի յերկիրս Հնդկաց, ՚ի Բանկալայքաղոքն՝ ի սէրոտապատ կօչեցեալ, և յամենան յունուարի թի յօրն, սուրբ Սարգիսի պահոց չորեքշաբաթի, Սրբոյ Էջմիածնի անարժան նուիրակ Յովհաննէս վարդապետէս:

Ա Ռ Ա Կ

Իմաստաւէր մի կալ՝ երթայր ուրախութեամբ գհեա զօրաց Թագաւորին ՚ի պատեւրազմ. Ոմն ՚ի զօրացն ասէ ցնա. Ո՛վ գու ողորմելի, ո՛ր երթաս, զի մահն փութով հասանէ քեզ, քանդի կաղ ևս. Եւ նա ասէ. Ո՛վ եղբայր, զործս որ երթամք՝ ոչ է ընթաց փախելոյ, այլ գաղարկոյ և կռուելոյ. — Յուցանէ՛ թէ բազում տկար իմաստունք՝ յանդիմանեն զհօր անմիտ: